

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO NR. 5D-2026/2.2-1189 PRIEŠ KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2026-10-15 Nr. PA-139
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Seimo kontrolierė gavo X (toliau – Pareiškėja) skundą dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos (toliau – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant kapavietės ir joje palaidoto tėvo tapatybės identifikavimo (toliau – kapavietės identifikavimo) klausimą (toliau – Skundas).

2. Pareiškėja Skunde nurodo:

2.1. 1958 m. mirė tėvas Y, kuris buvo palaidotas Eigulių kapinėse Kauno mieste.

„Tėvo kapą prižiūrėjo ir tvarkė mano mama. Mirus mamai 1984 metais, tėvo kapą prižiūrėjau, tvarkau aš ir iki šios dienos tvarkau ir prižiūriu. Jokio ginčo su kitais asmenimis dėl kapo priežiūros ir tvarkymo niekada nebuvo ir nėra.“

„Ant kapavietės yra pastatytas kryžius ir buvo prie jo pritvirtinta lentelė su tėvo asmens duomenimis ir gimimo, mirties datomis. Tačiau per ilgą laiką ta lentelė supuvo ir nukrito [...]“

2.2. Siekdama sutvarkyti kapavietę „[...]“ nuvykau į Kauno savivaldybei priklausančią įmonę „Kapinių priežiūra“ dėl leidimo statyti paminklą [...]“.

Kauno savivaldybės įmonė „Kapinių priežiūra“ (toliau – Įmonė) informavo, kad „[...]“ nėra pas juos duomenų, kad ten palaidotas mano tėvas [...] ir aš priskirta tvarkyti tėvo kapavietę, kadangi yra sudegęs 1956-1958 metų archyvas, kur buvo saugomi įrašai. [...]“

2.3. Dėl informacijos ir dokumentų gavimo ji kreipėsi į bažnyčią, Lietuvos centrinį valstybės archyvą, Lietuvos valstybės istorijos archyvą, tačiau jokia informacija (dokumentai) nebuvo suteikta.

Kelis kartus dėl šio klausimo sprendimo kreipėsi į Savivaldybę, tačiau Savivaldybė, pasak Pareiškėjos, „[...]“ biurokратиškai pažiūrėjo į [...] problemą.“ ir nesiėmė jos efektyviai spręsti.

TYRIMO IŠVADOS

3. Tyrimo metu Seimo kontrolierė 2026 m. liepos 20 d. raštu kreipėsi į Savivaldybę.

4. Seimo kontrolierė 2026 m. rugpjūčio 17 d. gavo Savivaldybės 2026 m. rugpjūčio 14 d. raštą (2 priedas).

5. Tyrimui aktualus teisinis reguliavimas, įtvirtintas Seimo kontrolierių įstatyme (toliau – SKĮ), Vietos savivaldos įstatyme (toliau – VSĮ), Žmonių palaikų laidojimo įstatyme (toliau – ŽPLĮ), Kapinių tvarkymo taisyklėse, patvirtintose Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207

(toliau – Taisyklės), Kauno miesto kapinių tvarkymo ir žmonių palaikų laidojimo taisyklėse, patvirtintose Savivaldybės tarybos 2010 m. liepos 23 d. sprendimu Nr. T-474 (toliau – Savivaldybės taisyklės), pateikiamas 3 priede, o Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) suformuota praktika – 4 priede.

6. Išanalizavus Pareiškėjos Skunde nurodytas faktines aplinkybes (1 priedas), Savivaldybės pateiktą informaciją (2 priedas), teisės aktų nuostatas ir teismų praktiką (3 ir 4 priedai), susijusius su Savivaldybės pareigūnų veiksmais (neveikimu), sprendžiant kapavietės identifikavimo klausimą, atkreiptinas dėmesys į šias aplinkybes:

6.1. Ritualinių paslaugų teikimo užtikrinimas ir kapinių priežiūros organizavimas, vadovaujantis VSĮ 6 straipsnio 41 punktu, yra viena iš savivaldybių savarankiškųjų (įstatymų nustatytų (priskirtų)) funkcijų (3 priedo 2 punktas). Ši funkcija įgyvendinama vadovaujantis ŽPLĮ 27 straipsnio nuostatomis, kad kapinių priežiūrėtojai kaupia duomenis apie: asmens, kurio palaikai palaidoti kapinėse, vardą, pavardę, gimimo datą, mirties vietą ir datą, asmens kodą, medicininio mirties liudijimo išdavimo datą ir numerį; žmogaus palaikų palaidojimo datą, vietą (kapinių kvartalas, kapavietės arba kolumbariumo nišos numeris ir matmenys, pelenų barstymo laukas) ir laidojimo gylį (3 priedo 3 punktas).

Taisyklių 31 punktas (redakcija, galiojusi nuo 2024 m. rugsėjo 6 d. iki 2026 m. liepos 1 d.) nustatė, kad asmenys, norintys identifiкуoti kapinėse artimųjų giminaičių kapą ir tapatybę jame palaidotų asmenų, kurių palaidojimo vietą žyminčių kapo paminklų, užrašų ant paminklų ar duomenų apie kapavietę (kapą) žurnale neišliko, turi: pateikti rašytinį prašymą savivaldybei, kurios teritorijoje yra kapinės; prašyme nurodyti giminystės ryšius ir jiems žinomas aplinkybes, dėl kurių neišliko duomenų apie kapavietę (kapą); pateikti visus turimus duomenis apie kapavietę (kapą) ir joje (jame) palaidotus asmenis. Prie prašymo pridedami turimi dokumentai (išrašai iš bažnytinių registravimo knygų, mirties faktą liudijantys dokumentai, nuotraukos ir kita), patvirtinantys pateiktus duomenis. Savivaldybės vykdomosios institucijos sudaryta komisija pagal pateiktą medžiagą ir apžiūrėjusi kapavietę (kapą), vadovaudamasi Taisyklių 32 punktu (redakcija, galiojusi nuo 2024 m. rugsėjo 6 d. iki 2026 m. liepos 1 d.), turėjo priimti Sprendimą dėl kapavietės (kapo) identifikavimo per 20 darbo dienų nuo prašymo pateikimo. Šiuo atveju palaidoto asmens tapatybei nustatyti ekshumacija ir biologiniai–medicininiai tyrimai neatliekami. Pagal Taisyklių 33 punkto (redakcija, galiojusi nuo 2024 m. rugsėjo 6 d. iki 2026 m. liepos 1 d.) nuostatas, prašymą pateikęs asmuo apie priimtą sprendimą turėjo būti informuotas per 5 darbo dienas (3 priedo 5 punktas). Analogiškos nuostatos įtvirtintos ir Savivaldybės taisyklių 95–97 punktuose. Pagal šiuos taisyklių 95.1 papunktį prašymą asmuo turi pateikti Miesto tvarkymo skyriui (3 priedo 6 punktas).

6.2. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėja 2026 m. balandžio 23 d. ir birželio 9 d. prašymais (toliau – Prašymai) kreipėsi į Savivaldybę dėl kapavietės identifikavimo, nurodydama joje palaidotų asmenų vardus ir pavardes bei pateikdama turimų dokumentų (mirties, gimimo liudijimų ir kt.) kopijas (2 priedo 1, 2 punktai).

Savivaldybės Miesto tvarkymo skyrius:

– 2026 m. gegužės 19 d. raštu Pareiškėjai, be kita ko, nurodė: Pareiškėja Įmonės raštu buvo informuota, kad nėra pateikta pakankamai duomenų apie kapavietėje Nr. <...> (toliau – Kapavietė) palaidotus asmenis; Kapavietėje nėra paminklo su nurodytais palaidotų asmenų vardais ir pavardėmis; Kauno miesto Eigulių viešųjų kapinių 1956–1958 m. laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnalai neišlikę; jokia papildoma informacija apie Kapavietėje palaidotus asmenis ir (ar) už jos priežiūrą atsakingą asmenį Įmonė nedisponuoja; taip pat pacitavo Savivaldybės taisyklių 95 punkte nurodytus reikalavimus (2 priedo 1 punktas);

– 2026 m. liepos 1 d. raštu informavo Pareiškėją, kad pakartotinis prašymas, vadovaujantis VAĮ 11 straipsnio 3 dalies 3 punktu, nustatančiu, kad prašymas gali būti nenagrinėjamas, jeigu dėl to paties klausimo atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu (3 priedo 3 punktas), nebus nagrinėjamas, nes į prašyme pateiktus

klausimus buvo atsakyta Savivaldybės Miesto tvarkymo skyriaus 2026 m. gegužės 19 d. raštu. Be to, prašyme nėra pateikta naujų duomenų ir dokumentų, kad būtų galima identifikuoti kapavietę (2 priedo 2 punktas).

Skundo tyrimo metu Savivaldybė nurodė, kad Pareiškėjos Prašymai Savivaldybės mero 2026 m. vasario 23 d. potvarkiu Nr. M-174 sudarytai Kauno miesto viešosiose kapinėse esančių neprižiūrimų kapaviečių pripažinimo neprižiūrimomis ir kapaviečių (kapų) identifikavimo komisijai (toliau – Komisija) nebuvo teikiami (2 priedo 3 punktas).

6.3. Įvertinus tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad Pareiškėja dėl Kapavietės identifikavimo, kaip tai reglamentavo Taisyklių 31 punkto (redakcija, galiojusi nuo 2024 m. rugsėjo 6 d. iki 2026 m. liepos 1 d.) ir Savivaldybės taisyklių 95 punkto nuostatos, pateikė Savivaldybei prašymus, nurodė Kapavietėje palaidotų asmenų vardus ir pavardes bei pateikė savo turimų dokumentų kopijas.

Savivaldybės Miesto tvarkymo skyriui gavus Pareiškėjos Prašymus, Savivaldybė turėjo užtikrinti, kad jie būtų išnagrinėti Taisyklių (redakcija, galiojusi nuo 2024 m. rugsėjo 6 d. iki 2026 m. liepos 1 d.) ir Savivaldybės taisyklių nustatyta tvarka, t. y. turėjo užtikrinti, kad klausimą dėl Kapavietės identifikavimo išnagrinėtų Komisija. Pagal Taisyklių 32 punktą (redakcija, galiojusi nuo 2024 m. rugsėjo 6 d. iki 2026 m. liepos 1 d.) ir Savivaldybės taisyklių 96 punktą, sprendimą dėl kapavietės identifikavimo per 20 darbo dienų nuo prašymo pateikimo turėjo priimti Komisija, įvertinusi pateiktą medžiagą ir apžiūrėjusi kapavietę. Taigi, Skunde nagrinėjamu atveju sprendžiant, ar Pareiškėjos Prašymuose pateiktų duomenų ir dokumentų pakanka Kapavietei identifikuoti, turėjo būti įvertinta visa jos pateikta informacija, apžiūrėta Kapavietė ir priimtas Komisijos sprendimas. Tai, kad kapavietės identifikavimas yra Komisijos kompetencija pažymima ir teismų sprendimuose (4 priedo 2.1 papunktis).

Atkreiptinas dėmesys, kad Pareiškėja, siekdama gauti dokumentus (informaciją), galinčius būti reikšmingais Kapavietei identifikuoti, ėmėsi aktyvių veiksmų ir, kaip nurodė Skunde, kreipėsi į bažnyčią, Lietuvos centrinę valstybės archyvą ir Lietuvos valstybės istorijos archyvą (1 priedo 2 punktas).

Kaip jau buvo minėta, ŽPLĮ 27 straipsnyje nustatyta kapinių prižiūrėtojo pareiga kaupti duomenis apie kapinėse palaidotus asmenis, jų palaidojimo datą ir vietą (kapinių kvartalą, kapavietės numerį) (3 priedo 3 punktas). Taigi, Savivaldybės paskirtas kapinių prižiūrėtojas, veikdamas pagal jam priskirtas funkcijas, turėjo kaupti ir registruoti kapaviečių identifikavimui reikšmingus duomenis. Skundo nagrinėjimo metu Savivaldybė nurodė, kad Kauno miesto Eigulių viešųjų kapinių 1956–1958 m. laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnalai neišlikę, todėl įmonė neturi duomenų, pagal kuriuos būtų galima identifikuoti Kapavietę (2 priedo 1 punktas). Vis dėlto ši aplinkybė savaime nepanaikina Savivaldybės pareigos užtikrinti, kad Pareiškėjos prašymai būtų perduoti Komisijai nagrinėti, o Komisija įvertintų visus duomenis ir apžiūrėtų Kapavietę.

Pažymėtina, kad Savivaldybė pareigą pateikti papildomus dokumentus ir duomenis dėl Kapavietės identifikavimo nustatė tik Pareiškėjai, nors, kaip jau buvo minėta, dalį reikšmingų duomenų pagal teisės aktus turėjo kaupti Savivaldybės paskirtas kapinių prižiūrėtojas. Kadangi, kaip nurodė Savivaldybė, 1956–1958 m. laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnalai neišlikę, Savivaldybė, siekdama užtikrinti tinkamą Pareiškėjos prašymų nagrinėjimą, turėjo neapsiriboti reikalavimu pačiai Pareiškėjai pateikti papildomus duomenis, bet ir imtis aktyvių veiksmų, kad būtų nustatyta, ar Kapavietei identifikuoti reikšmingos informacijos galima gauti iš kitų šaltinių. Viešojo administravimo subjektas, nagrinėdamas asmens prašymą, turi veikti objektyviai, išsamiai, o prašymo nagrinėjimui reikalingą informaciją, kurią pats turi arba gali gauti iš informacinių sistemų ar kitų viešojo administravimo subjektų, turi rinkti pats (VAĮ 3 priedo 4 punktas). Gero administravimo principas, be kita ko, suponuoja viešojo administravimo subjekto pareigą veikti rūpestingai ir atidžiai, imtis aktyvių veiksmų, nešališkai ir objektyviai įvertinti reikšmingas aplinkybes bei vengti formalaus funkcijų vykdymo (4 priedo 2.2–2.4 papunkčiai). EŽTT praktikoje taip pat pabrėžiama, kad valstybės institucijų klaidos neturėtų būti ištaisomos nukentėjusių asmenų sąskaita (4 priedo 1 punktas).

Šiame kontekste paminėtina, kad EŽTT taip pat yra pripažinęs, jog kai kurie aspektai, susiję su asmens galimybe puoselėti artimųjų kapus, patenka į privataus ir šeimos gyvenimo apsaugą, taip pat, kad kai kurių valstybių nacionalinėje teisėje teisė puoselėti mirusio artimojo atminimą pripažįstama asmenine neturtine vertybe (*Solska ir Rybicka prieš Lenkiją*, Nr. 30491/17 ir 31083/17, 2018 m. rugsėjo 20 d., §§ 106–108). Savivaldybei nededant pastangų identifikuoti Pareiškėjos artimųjų kapavietę, laikui bėgant, kapavietė galėtų būti formaliai traktuojama kaip neprižiūrimą, ir Pareiškėja apskritai netektų galimybės prižiūrėti artimųjų kapus.

Atsižvelgiant į tai, Savivaldybė, nepateikusi Pareiškėjos prašymų Komisijai ir neužtikrinusi, kad jie būtų išnagrinėti Taisyklių ir Savivaldybės taisyklių nustatyta tvarka, taip pat Savivaldybei nesiėmus veiksmų prarastai su Pareiškėjos prašymais susijusiai sprendimui priimti reikalingai informacijai gauti, nepakankamai aktyviai vykdė jai pavestas funkcijas ir neužtikrino tinkamo Pareiškėjos prašymų nagrinėjimo bei kapavietės identifikavimo procedūros įgyvendinimo. Toks Savivaldybės neveikimas vertinamas kaip gero administravimo ir atsakingo valdymo principų nesilaikymas, nes Savivaldybė neveikė aktyviai, rūpestingai ir atsakingai, kad Pareiškėjai būtų sudarytos realios galimybės įgyvendinti jos siekį identifikuoti Kapavietę ir tai padarius gauti leidimą statyti paminklą.

6.4. Skundo tyrimo metu Savivaldybė nurodė, kad Savivaldybės sprendimai per vieną mėnesį nuo jų gavimo dienos gali būti skundžiami Regionų administracinio teismo Kauno rūmams (2 priedo 3 punktas). Tačiau Seimo kontrolierė atkreipia dėmesį į tai, kad Savivaldybės Miesto tvarkymo skyriaus 2026 m. gegužės 19 d. ir liepos 1 d. raštuose (2 priedo 1, 2 punktai), pažeidžiant VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 punkto nuostatas, kad administraciniame sprendime turi būti nurodyta administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką (3 priedo 4 punktas), nebuvo nurodyta pateiktų atsakymų (priimtų sprendimų) apskundimo tvarka.

7. Atsižvelgus į tai, kad:

7.1. Savivaldybė, nepateikusi Pareiškėjos Prašymų nagrinėti Komisijai ir neužtikrinusi, kad jie būtų išnagrinėti Taisyklių ir Savivaldybės taisyklių nustatyta tvarka, nesilaikė teisės aktuose nustatytos specialios kapavietės identifikavimo procedūros ir gero administravimo bei atsakingo valdymo principų (pažymos 6.3 papunktis);

7.2. Savivaldybės Miesto tvarkymo skyriaus 2026 m. gegužės 19 d. ir liepos 1 d. raštuose, pažeidžiant VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 punkto nuostatas, nenurodė pateiktų atsakymų (priimtų sprendimų) apskundimo tvarkos (pažymos 6.4 papunktis),

Skundas dėl Savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant Kapavietės identifikavimo klausimą, pripažintinas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

8. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierė Jolita Miliuvienė nusprendžia

X skundą dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant Kapavietės identifikavimo klausimą, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

9. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Seimo kontrolierė Kauno miesto savivaldybės merui rekomenduoja:

9.1. atkreipti dėmesį į pažymos 6.2–6.4 papunkčiuose ir 7 punkte nustatytas aplinkybes ir imtis priemonių, kad ateityje Savivaldybės Miesto tvarkymo skyrius gautus prašymus dėl kapaviečių identifikavimo teisės aktų nustatyta tvarka perduotų nagrinėti Komisijai;

9.2. imtis priemonių, kad Savivaldybės Miesto tvarkymo skyrius perduotų Pareiškėjos prašymus nagrinėti Komisijai, kuri, Taisyklių ir Savivaldybės taisyklių nustatyta tvarka įvertinusi Pareiškėjos pateiktus dokumentus, apžiūrėjusi Kapavietę vietoje ir, atsižvelgdama į tai, kad dalis dokumentų, kuriuos privalėjo kaupti ir saugoti Savivaldybės paskirtas kapinių prižiūrėtojas, neišliko, įvertinusi galimybę gauti papildomos informacijos iš kitų šaltinių, be kita ko, apklausiant gretimų kapaviečių atsakingus asmenis, priimtų motyvuotą sprendimą.

9.3. imtis priemonių, kad Pareiškėja teisės aktų nustatyta tvarka būtų informuota apie priimtą Komisijos sprendimą, nurodant jo nurodant išsamią sprendimo apskundimo tvarką.

Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašoma informuoti **Seimo kontrolierę** (rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus ir juos pagrindžiančius dokumentus Seimo kontrolierei pateikti per E. pristatymo informacinę sistemą ar el. p. ombuds@lrski.lt).

Seimo kontrolierė

Jolita Miliuvienė

SKUNDE PATEIKTA INFORMACIJA

Seimo kontrolierei pateiktame Skunde nurodyta:

1. „1958 m. gegužės mėn. 13 mirė mano tėvas Y, kuris buvo palaidotas Eigulių kapinėse Kauno mieste. Tėvo kapą prižiūrėjo ir tvarkė mano mama. Mirus mamai 1984 metais, tėvo kapą prižiūrėjau, tvarkau aš ir iki šios dienos tvarkau ir prižiūriu. Jokio ginčo su kitais asmenimis dėl kapo priežiūros ir tvarkymo niekada nebuvo ir nėra. Ant kapavietės yra pastatytas kryžius ir buvo prie jo pritvirtinta lentelė su tėvo asmens duomenis ir gimimo, mirties datomis. Tačiau per ilgą laiką ta lentelė supuvo ir nukrito. Aš tą lentelę išmečiau ir sutaupiusiu pinigų ruošiausi sutvarkyti tėvo kapavietę, uždengiant kapavietę akmenis plokštėmis, pastatant paminklą.“

2. „Kai nuvykau į Kauno savivaldybei priklausančią įmonę „Kapinių priežiūra“ dėl leidimo statyti paminklą, man pasakė, kad nėra pas juos duomenų, kad ten palaidotas mano tėvas [...] ir aš priskirta tvarkyti tėvo kapavietę, kadangi yra sudegęs 1956-1958 metų archyvas, kur buvo saugomi įrašai. Man pasiūlė kreiptis į bažnyčių archyvus.

Aš nuvykau į Vytauto bažnyčią Kauno mieste, kur galėjo būti įrašai apie palaidojimus tų metų, tačiau man pasakė, kad jokių įrašų nėra, kadangi buvo pokaris ir tokie įrašai yra dingę arba buvo sunaikinti.

Taip pat kreipiausi Lietuvos centrinį valstybės archyvą, Lietuvos valstybės istorijos archyvą dėl informacijos gavimo [...].“

3. „Kelis kartus kreipiausi į Savivaldybės administracijos atitinkamus skyrius [...], pateikiau giminystę įrodančius dokumentus, sūnaus A raštinį patvirtinimą, kad žino, matė ir pats padėjo tvarkyti mano tėvo kapavietę, tačiau Savivaldybės administracija biurokatiškai pažiūrėjo į mano problemą. Aš užsisakiau ir sumokėjau pinigus už antkapines plokštes ir paminklą tėvo kapavietės sutvarkymui, tačiau be „Kapinių priežiūros“ leidimo įmonė, kurioje užsakiau kapavietės sutvarkymo medžiagas ir darbus negali pradėti darbų. Aš patyriau materialinius nuostolius. O „Kapinių priežiūra“ ir Savivaldybės administracija man neišduoda leidimo tvarkyti ir prižiūrėti kapavietės, nes atseit nėra jokių duomenų apie Eigulių kapinėse palaidotą tėvą.

Jei Savivaldybės atsakingos institucijos neišsaugojo duomenų, tai čia jų atsakomybė, o ne mano. Kaip man tuos duomenis rasti, jei visi tėvo, mamos giminės yra mirę, aš vienintelė tvarkiau ir tvarkau tėvo kapavietę, archyvai apie palaidojimus yra neišsaugoti. Nei karto kitas asmuo ar asmenys netvarko tos kapavietės ir nepareiškė jokių pretenzijų. Man belieka tik ekshumuoti tėvą, kad įrodyčiau savivaldybei, kad ten guli mano tėvas. Išlikusių jokių liudytojų, giminių gyvų nėra. Ar tai mano kaltė, kad neišsaugoti archyvai ir Savivaldybės pavaldume esančios įstaigos, įskaitant „Kapinių priežiūros“ įmonę neatstatė tų duomenų. Aš visur kreipiausi ir atsitrenkiu, kaip į sieną, iš manęs pasityčioja, liepia atnešti įrodančius dokumentus, rasti liudytojų, kurių nėra gyvų.“

4. „[...] Savivaldos institucijos biurokatiškai ir atsainiai pažiūri į mano problemą. Tuo labiau, kad nėra jokio ginčo, kad kažkas kitas tvarkytų ir prižiūrėtų tą mano tėvo kapavietę, ar būtų pareiškę pretenziją dėl kapavietės. Tik aš ir mano sūnus, kada sugrįžta iš užsienio, tvarkome ir prižiūrimė tą kapavietę.“

TYRIMO METU GAUTA INFORMACIJA

Seimo kontrolierė 2026 m. rugpjūčio 17 d. gavo Savivaldybės 2026 m. rugpjūčio 14 d. raštą Nr. (33.192 E) R-2345 „Dėl informacijos pateikimo (skundo Nr. 5D-2026/2.2-1189)“ (toliau – Raštas). Rašte ir jo prieduose pateikia ši informacija:

1. „Savivaldybės Miesto tvarkymo skyrius 2026 m. balandžio 23 d. gavo Pareiškėjos prašymą (registracija Dokumentų valdymo sistemoje Nr. 60-5-410) dėl močiutės B ir tėvo Y kapo tvarkymo. Prie prašymo buvo pridėti 2026-03-25 Mirties įrašą liudijančio išrašo Nr. M-26-19000-125, Gimimo liudijimo Nr. 684519 ir Santuokos liudijimo Nr. 472476 dokumentų kopijos.“

„Savivaldybės Miesto tvarkymo skyrius 2026 m. gegužės 19 d. Pareiškėjai išsiuntė atsakymą Nr. 43-4-587 „Dėl kapavietės identifikavimo“, kuriame, be kita ko, nurodė:

„Kaip informavo Kauno savivaldybės įmonė „Kapinių priežiūra“ [...], 2026 m. balandžio 9 d. Jums buvo pateiktas atsakymas Nr. S-73 „Dėl kapavietės identifikavimo“. Rašte paminėta, jog nėra pateikta pakankamai duomenų, kad B ir Y yra palaidoti kapavietėje Nr. <...>, nes Kauno miesto Eigulių viešųjų kapinių 1956–1958 m. laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnalai neišlikę, kapavietėje nėra paminklo su nurodytais palaidotų asmenų vardais ir pavardėmis, jokia papildoma informacija apie kapavietėje palaidotus asmenis ir/ar už kapavietės priežiūrą atsakingą asmenį Kauno savivaldybės įmonė „Kapinių priežiūra“ nedisponuoja.

Pagal Kauno miesto kapinių tvarkymo ir žmonių palaikų laidojimo taisyklių [...] 95 punkte nurodyta, kad „asmenys, norintys identifikuoti kapinėse artimųjų giminaičių, sutuoktinio (-ės), partnerio (-ės) kapą ir tapatybę jame palaidotų asmenų, kurių palaidojimo vietą žyminčių kapo paminklų, užrašų ant paminklų ar duomenų apie kapavietę (kapą) žurnale neišliko, turi: pateikti rašytinį prašymą Miesto tvarkymo skyriui; prašyme nurodyti giminystės ryšius ir jiems žinomas aplinkybes, dėl kurių neišliko duomenų apie kapavietę (kapą); pateikti visus turimus duomenis apie kapavietę (kapą) ir joje (jame) palaidotus asmenis. Prie prašymo pridedami turimi dokumentai (išrašai iš bažnytinių registravimo knygų, mirties faktą liudijantys dokumentai, nuotraukos ir kita), patvirtinantys pateiktus duomenis.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pakartotinai informuojame, kad prašymas dėl kapavietės identifikavimo bus atnaujintas kai bus pateikti Taisyklių 95 punkte nurodyti dokumentai.“

2. „2026 m. birželio 9 d. Savivaldybės Miesto tvarkymo skyrius gavo pakartotinį Pareiškėjos prašymą (registracija Dokumentų valdymo sistemoje Nr. 43-3-301) dėl kapo tvarkymo. Prie minėto prašymo papildomai pateiktas tik A 2026 m. birželio 6 d. Patvirtinimas.“

„Atsakymas į pakartotinį Pareiškėjos prašymą buvo išsiųstas 2026 m. liepos 1 d. raštu Nr. 43-4-780 „Dėl kapavietės identifikavimo (pakartotinis)“, kuriame, be kita ko, nurodė: „[...] į Jūsų užklausoje pateiktus klausimus buvo atsakyta Savivaldybės Miesto tvarkymo skyriaus 2026-05-19 raštu Nr. 43-4-587 „Dėl kapavietės identifikavimo“.

Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 3 punktu prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo gali būti nenagrinėjamas jeigu dėl to paties klausimo atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu.

Pakartotinai informuojame, kad Jūsų 2026 m. birželio 9 d. prašyme nėra pateikta naujų duomenų ir dokumentų, kad būtų galima identifikuoti kapavietę.

Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, pakartotinai informuojame, kad prašymas dėl kapavietės identifikavimo bus atnaujintas kai bus pateikti Kauno miesto kapinių tvarkymo ir žmonių palaikų laidojimo taisyklių 95 punkte nurodyti dokumentai.“

3. „Savivaldybės administracija, nagrinėdama 2026 m. balandžio 23 d. Pareiškėjos prašymą Nr. 60-5-410, žodžiu kreipėsi į Įmonę [Kauno savivaldybės įmonė „Kapinių priežiūra“] dėl informacijos ir dokumentų pateikimo dėl X klausimo nagrinėjimo. Įmonė pateikė 2026 m. balandžio 9 d. rašto Nr. S-73 „Dėl kapavietės identifikavimo“ kopiją“.

„Pareiškėja 2026 m. gegužės 19 d. raštu Nr. 43-4-587 ir 2026 m. liepos 1 d. raštu Nr. 43-4-780 buvo informuota dėl reikiamų duomenų ir dokumentų pateikimo, kad būtų galima identifikuoti kapavietę, tačiau dokumentų, kad Pareiškėja kreipėsi į Registrų centrą, Kauno miesto archyvą, Kauno miesto Katedrą, Vytauto bažnyčią, ir atsakymų į prašymus nepateikė (kreipimaisi paminėti 2026-06-09 Pareiškėjos rašte).“

„[...] Savivaldybės mero 2026 m. vasario 23 d. potvarkiu Nr. M-174 „Dėl Kauno miesto viešosiose kapinėse esančių neprižiūrimų kapaviečių pripažinimo neprižiūrimomis ir kapaviečių (kapų) identifikavimo komisijos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo“ sudarytai komisijai X prašymai nebuvo teikiami. Kauno miesto savivaldybės sprendimai per vieną mėnesį nuo jų gavimo dienos gali būti skundžiami Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmams (A. Mickevičiaus g. 8A, Kaunas) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (Žin., 1999, Nr. 13-308; 2000, Nr. 85-2566) nustatyta tvarka.“

4. Savivaldybės administracija su Kauno savivaldybės įmone „Kapinių priežiūra“ 2024 m. gruodžio 20 d. yra pasirašiusi sutartį Nr. SR-696 dėl Kauno miesto viešųjų kapinių administravimo, priežiūros ir laidojimo paslaugų teikimo Kauno miesto viešosiose kapinėse, pagal kurią Įmonė įsipareigoja kaupti duomenis apie kapinėse palaidotus asmenis ir laidojimus registruoti laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnale. Savivaldybė duomenų apie Kauno miesto kapinėse palaidotus asmenis neturi.“

TYRIMUI REIKŠMINGOS TEISĖS AKTŲ NUOSTATOS

Nacionalinės teisės aktai:

1. *Seimo kontrolierių įstatymo*

12 straipsnio „Seimo kontrolierių tiriami skundai“ 1 dalis: „Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.“

2. *Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnis „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos)) savivaldybių funkcijos“*: „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos)) savivaldybių funkcijos: [...]; 41) ritualinių paslaugų teikimo užtikrinimas ir kapinių priežiūros organizavimas.“

3. *Žmonių palaikų laidojimo įstatymo 27 straipsnis „Kapinių priežiūrėtojų kaupiami duomenys“*: „Kapinių priežiūrėtojai Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka kaupia šiuos duomenis: 1) asmens, kurio palaikai palaidoti kapinėse, vardą, pavardę, gimimo datą, mirties vietą ir datą, asmens kodą, medicininio mirties liudijimo išdavimo datą ir numerį [...]; 2) žmogaus palaikų palaidojimo datą, vietą (kapinių kvartalas, kapavietės arba kolumbariumo nišos numeris ir matmenys, pelenų barstymo laukas) ir laidojimo gylį; [...].“

4. *Viešojo administravimo įstatymo*:

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) atsakomybės už priimtus sprendimus. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, vykdydamas administracinį reglamentavimą ar priimdamas administracinius sprendimus, turi prisiimti atsakomybę už administracinio reglamentavimo ar priimtų administracinių sprendimų sukeltus padarinius; 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]; 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...]; 13) vieno langelio. Šis principas reiškia, kad asmeniui informacija suteikiama, prašymas ar skundas priimamas ir atsakymas į juos pateikiamas vienoje darbo vietoje. Prašymą ar skundą nagrinėja ir informaciją iš savo struktūrinių padalinių, pavaldžių subjektų, prireikus ir iš kitų viešojo administravimo subjektų gauna pats prašymą ar skundą nagrinėjantis ir administracinį sprendimą priimančias viešojo administravimo subjektas, neįpareigodamas tai atlikti prašymą ar skundą padavusio asmens.“

10 straipsnio „Administracinių sprendimų priėmimas“ 5 dalis: „5. Administraciniame sprendime turi būti nurodyta: [...]; 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; [...].“

11 straipsnio „Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas“ 3 dalis: „Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu: [...]; 3) paaiškėja, kad dėl to paties klausimo

atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą; [...].“

5. Kapinių tvarkymo taisyklių, patvirtintų Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207 (redakcija, galiojusi nuo 2024 m. rugsėjo 6 d. iki 2026 m. liepos 1 d.):

31 punktas: „Asmenys, norintys identifikuoti kapinėse artimųjų giminaičių, sutuoktinio (-ės), partnerio (-ės) kapą ir tapatybę jame palaidotų asmenų, kurių palaidojimo vietą žyminčių kapo paminklų, užrašų ant paminklų ar duomenų apie kapavietę (kapą) žurnale neišliko, turi: 31.1. pateikti rašytinį prašymą savivaldybei, kurios teritorijoje yra kapinės; 31.2. prašyme nurodyti giminytės ryšius ir jiems žinomas aplinkybes, dėl kurių neišliko duomenų apie kapavietę (kapą); 31.3. pateikti visus turimus duomenis apie kapavietę (kapą) ir joje (jame) palaidotus asmenis. Prie prašymo pridedami turimi dokumentai (išrašai iš bažnytinių registravimo knygų, mirties faktą liudijantys dokumentai, nuotraukos ir kita), patvirtinantys pateiktus duomenis.“

32 punktas: „Sprendimą dėl kapavietės (kapo) identifikavimo savivaldybės tarybos nustatyta tvarka per 20 darbo dienų nuo prašymo pateikimo priima savivaldybės vykdomosios institucijos sudaryta komisija pagal pateiktą medžiagą ir apžiūrėjusi kapavietę (kapą). Šiuo atveju palaidoto asmens tapatybei nustatyti ekshumacija ir biologiniai–medicininiai tyrimai neatliekami. [...].“

33 punktas: „Apie savivaldybės vykdomosios institucijos sudarytos komisijos priimtą sprendimą savivaldybės vykdomoji institucija per 5 darbo dienas raštu informuoja prašymą pateikusį asmenį ir kapinių prižiūrėtoją, kuris identifikuotos kapavietės (kapo) duomenis įrašo žurnale, jeigu priimant sprendimą buvo identifikuota kapavietė (kapas). [...].“

6. Kauno miesto kapinių tvarkymo ir žmonių palaikų laidojimo taisyklių, patvirtintų Kauno miesto savivaldybės tarybos 2010 m. liepos 23 d. sprendimu Nr. T-474:

95 punktas: „Asmenys, norintys identifikuoti kapinėse artimųjų giminaičių, sutuoktinio (-ės), partnerio (-ės) kapą ir tapatybę jame palaidotų asmenų, kurių palaidojimo vietą žyminčių kapo paminklų, užrašų ant paminklų ar duomenų apie kapavietę (kapą) žurnale neišliko, turi: 95.1. pateikti rašytinį prašymą Miesto tvarkymo skyriui; 95.2. prašyme nurodyti giminytės ryšius ir jiems žinomas aplinkybes, dėl kurių neišliko duomenų apie kapavietę (kapą); 95.3. pateikti visus turimus duomenis apie kapavietę (kapą) ir joje (jame) palaidotus asmenis. Prie prašymo pridedami turimi dokumentai (išrašai iš bažnytinių registravimo knygų, mirties faktą liudijantys dokumentai, nuotraukos ir kita), patvirtinantys pateiktus duomenis.“

96 punktas: „Sprendimą dėl kapavietės (kapo) identifikavimo Savivaldybės tarybos nustatyta tvarka per 20 darbo dienų nuo prašymo pateikimo priima Savivaldybės mero sudaryta komisija pagal pateiktą medžiagą ir apžiūrėjusi kapavietę (kapą). Šiuo atveju palaidoto asmens tapatybei nustatyti ekshumacija ir biologiniai–medicininiai tyrimai neatliekami. Kai identifikuojama kapavietė (kapas) yra konfesinėse kapinėse, sprendimas priimamas gavus religinės bendruomenės ar bendrijos sutikimą. [...].“

97 punktas: „Apie Savivaldybės mero sudarytos komisijos sprendimą Savivaldybės meras per 5 darbo dienas raštu informuoja prašymą pateikusį asmenį ir kapinių prižiūrėtoją, kuris identifikuotos kapavietės (kapo) duomenis įrašo žurnale, jeigu priimant sprendimą buvo identifikuota kapavietė (kapas). [...].“

TYRIMUI REIKŠMINGA TEISMŲ PRAKTIKA

1. *Europos Žmogaus Teisių Teismo 2013 m. lapkričio 12 d. sprendime byloje Pyrantienė prieš Lietuvą, peticijos Nr. 45092/07, konstatuota:*

„Teismas pakartoja, kad valdžios institucijų klaidų ištaisymo klausimai sprendžiami nuo jų nukentėjusių asmenų naudai, ypač tais atvejais, kai tai neprieštaruoja kitų individualių asmenų interesams. Kitaip tariant, bet kokios valstybės valdžios institucijos padarytos klaidos našta turi atitekti valstybei, o klaidos neturėtų būti ištaisomos nuo tų klaidų nukentėjusių asmenų sąskaita [...]“

2. *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo:*

2.1. *2023 m. spalio 18 d. nutartyje (administracinėje byloje Nr. eA-856-815/2023) konstatuota:*

„[...] teisėjų kolegija pažymi, kad pagal Taisyklių 32 punktą kapavietės (kapo) identifikavimas yra savivaldybės vykdomosios institucijos sudarytos komisijos kompetencija.“

2.2 *2014 m. spalio 24 d. nutartyje (administracinėje byloje Nr. I-10255-473/2014) konstatuota:*

„Kiekviena valdžios institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.). Pažymėtina ir tai, kad viešojo administravimo subjektų veiksmai turi sudaryti palankias sąlygas įstatymų nustatytiems tikslams pasiekti. Vienas iš gero administravimo principų – konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms – reiškia ir administravimo procedūrose dalyvaujančių šalių bendradarbiavimą, apimančią ir tinkamas priimto prašymo trūkumų šalinimo iniciavimo procedūras. Viešojo administravimo subjektų veiksmai turi sudaryti palankias sąlygas įstatymų nustatytiems tikslams pasiekti [...]“

2.3. *2015 m. birželio 26 d. (administracinėje byloje Nr. eA-2142-624/2015) nutartyje konstatuota:*

„[...] atsižvelgtina į gero administravimo principą, kuriuo įgyvendinama Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų. Gero administravimo principas reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Taip pat šis principas suponuoja viešojo administravimo subjekto pareigą pateikti suinteresuotam asmeniui objektyvią ir teisingą informaciją jį dominančiu klausimu [...]“

2.4. *2015 m. gruodžio 21 d. sprendime (administracinėje byloje Nr. I-7-552/2015) konstatuota:*

„Šiuo požiūriu pirmiausia paminėtina, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas (Konstitucinio Teismo 2004 m. liepos 1 d. nutarimas). Šis konstitucinis principas suponuoja tai, kad visos valstybės institucijos ir pareigūnai turi vykdyti savo funkcijas vadovaudamiesi Konstitucija, teise, veikdami Tautos ir Lietuvos valstybės interesais ir tinkamai įgyvendinti jiems Konstitucijos ir įstatymų suteiktus įgaliojimus (Konstitucinio Teismo 2012 m. spalio 26 d., 2012 m. lapkričio 10 d. išvados). Tinkamas, atsakingas valdymas, kaip yra aišku iš Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, neatsiejamas ir nuo gero administravimo reikalavimų. Kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma tiek bendrųjų teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.), tiek gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.) (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-1605/2012, 2015 m. spalio 7 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1095-492/2015).“